

Persbericht

Erst duidelijkheid over ecologische normstelling oppervlaktewateren

‘Stop gesprekken over 6^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn, Tweede Kamer kom in actie!’

Op 18 mei zal de Tweede Kamer debatteren over de invulling van het toekomstige mestbeleid. Aanleiding vormde onder meer het vorige maand verschenen rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) ‘Evaluatie Meststoffenwet’ waarin gesteld wordt dat het mestbeleid al jaren niet meer effectief genoeg is. Het PBL geeft aan dat er voor een aantal gebieden in Nederland een forse opgave ligt voor de land- en tuinbouw, voor het bereiken van de doelstellingen: een ecologische goede kwaliteit grond- en oppervlaktewater. Uit lopend onderzoek in opdracht van Stichting Mesdag Zuivelfonds blijken grote hiaten in deze doelstellingen. Voor alle Nederlandse wateren wordt dezelfde ecologische doelen voorgeschreven, ongeacht of het om natuur- of landbouwgebied gaat. In de praktijk blijkt echter dat lokale overheden relatief vaak afwijken van de landelijke richtnorm en hogere natuurdoelen opleggen aan de land- en tuinbouw dan aan de natuurgebieden zelf. De Stichting Mesdag Zuivelfonds vindt dit een bizarre en ongewenste situatie.

Uit analyse van de database met waternormen (eigendom van het rijk, de provincies en waterschappen) blijkt onder meer dat waterschappen in West-Nederland in hoge mate afwijken van de landelijke richtnormen voor nutriënten. Zo hebben meerdere waterschappen ervoor gekozen hogere natuurdoelen (strengere nutriëntennormen) na te streven in land- en tuinbouwgebieden, dan in natuurgebieden zelf. Voor tientallen natuurgebieden, waaronder dertien Natura 2000 gebieden, zijn de ecologische doelen ‘afgewaardeerd’ en veel lichter dan de richtnormen voorschrijven. Terwijl in hetzelfde gebied de normen voor de land- en tuinbouw zijn aangescherpt.

Praktijkvoorbeelden

Boerenpolder ‘Ronde Venen’ (links) en natuarpolder ‘Groot Mijdrecht’ (beide provincie Utrecht) liggen op een steenworp afstand van elkaar. De landelijke richtnorm voor beide polders is $\leq 2,8$ mg N/l. Voor de boeren in het gebied is de norm echter aangescherpt naar $\leq 0,88$ mg N/l terwijl natuurbeheerder Natuurmonumenten mag volstaan met $\leq 10,21$ mg N/l. (Foto's zijn in hoge resolutie beschikbaar).

Meer voorbeelden van gebieden waar alleen voor natuur de nutriëntennormen zijn opgehoogd: Oostvaardersplassen en Lepelaarsplassen in Flevoland (fosfaat), Kortenhoefse Plassen en Ankeveense Plassen in Utrecht (stikstof), Amsterdamse Waterleidingduinen en Nationaal Park Zuid-Kennemerland in Noord-Holland (stikstof), Natuur- en recreatiegebieden Hoge Bergse Bos en Lage Bergse Bos in Zuid-Holland (stikstof en fosfaat).

In enkele Natura 2000-gebieden, zoals de Waterleidingplas bij Amsterdam en de duingebieden Meijndel en Solleveld bij Den Haag, waar tevens drinkwater wordt gewonnen voor menselijke consumptie, is er sprake van een nog grotere afwaardering van de doelen. De nutriëntennormen zijn hier met honderden tot duizenden procenten opgehoogd (versoepeld) ten opzichte van de landelijke richtnorm, waardoor de doelen altijd worden gehaald.

Ondanks herhaalde verzoeken bij waterschappen en provincies worden er geen gedocumenteerde onderbouwingen aangeleverd waarom de ecologische streefdoelen voor nutriënten voor boerenafwateringen strenger zijn dan voor natuurwateren.

De resultaten van deze studie, uitgevoerd door onderzoeksjournalist Geesje Rotgers, zullen in de loop van mei worden gepubliceerd.

Eerst nader onderzoek

Het Mesdagfonds roept partijen op om de gesprekken over de invulling van het 6^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn te stoppen en eerst nader onderzoek te doen naar de onderbouwing van de voorgestelde maatregelen en normstelling, en verzoekt de Tweede Kamer met spoed om onderzoek.

Het 6^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn kan leiden tot verdergaande beperkingen van bemesting op landbouwgronden zonder dat deze zicht geven op het behalen van de waterkwaliteitsdoelen, omdat enerzijds de normstelling onvoldoende is onderbouwd en/of anderzijds de herkomst van de vervuiling onvoldoende in beeld is. (Naar dat laatste liet Stichting Mesdag Zuivelfonds vorig jaar onderzoek doen.) Ook is er onvoldoende zicht op de redenen waarom de waterkwaliteit al zo'n tien jaar niet meer verbetert, ondanks dat er zo'n 30 procent minder mest (zowel stikstof als fosfaat) op het land terecht komt.

Op basis van de strengere normering voor boerenafwateringen rapporteren het PBL en de Nederlandse overheid (ministerie I&M) aan Brussel dat de landbouw de normen overschrijdt en bij natuurlijke wateren er een geringere overschrijding is.

Actieprogramma Nitraatrichtlijn controversieel verklaren

Stichting Mesdag Zuivelfonds verzoekt de Tweede Kamer om het 6^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn controversieel te verklaren en eerst zorg te dragen voor helderheid waarom natuurwateren in delen van Nederland 4 tot 200 keer soepelere normen hebben dan boerenafwateringen.

Voor meer informatie over dit persbericht kunt u contact opnemen met Jan Cees Vogelaar, voorzitter Stichting Mesdag Zuivelfonds, tel.: 06 53 39 17 04

Voor inhoudelijke vragen over het onderzoek kunt u bellen met onderzoeksjournalist Geesje Rotgers, tel.: 06 50 24 40 89